

גיוס

צבי לוז

יהיה או לא יהיה. חדשות פורחות, העתונים מלאים כותרות. בכל מקום מדברים כולם ובלי יוצא מן הכלל — ואפילו שר'קה שלי — באפשרויות השונות. שר'קה אומרת: "זה כאילו הולך להיות באמת. אני רק חושבת..."

שר'קה חושבת! וכשהיא משגגת לנו בהודמנויות שונות "אני רק חושבת..." "בוקעות המחשבות משפתיה במין יבבה מצפצפת כבשעה שיש לה מצב־רוח. שתיבב, מה יש? אין דבר. אני עושה כאילו אינני שומע אותה; ושר'קה יוצאת לשפוף את הלב המלא אצל סימקה השכנה. אבל אפילו סימקה המכונה "אלמנה עליוזה" התחילה אומרת מין פומון של מחשבות של רווקה: "אני, יש לי סימנים לחוש מה הולך שם. כי אם לא מתכוונים לא מדברים כל־כך הרבה, לא מכינים כל־כך הרבה, עכשיו זה כבר חם אצלם."

כשהן עומדות שתיהן מעברי הגדר הנמוכה, שר'קה לאה וכבדה ומרושלת, השכנה דקה ועשויה בקוסמטיקה רבה, אני רואה בעין איך שקעתי בין שתיהן ואיך צפתי ועליתי לבדי. אפילו "האלמנה" שלנו איננה עליוזה עוד, סתם סימקה שנשארה לבדה עם כלב בבית שמעבר לגדר החוצצת בין החצרות הסמוכות. אבל לדעתי, זה כבר יותר מדי אם אפילו השכנה שלנו קוראת את כל העתונים ושומעת את כל מהדורות החדשות.

אני צוחק בלבי. עם שר'קה אין טעם להתווכח, אבל במשרד אצל המנהל שלנו חדלנו לעבוד ואנו מדיינים במצב. המנהל שוקל אמצעי חירום. הפקידים מצפים משעה לשעה. קצתם כבר נקראו לגיוס מלא. אני כבר יודע מה זה גיוס. די היה לי בגיוס הכללי. אם מגייסים בחורים אחרים — זה לא נוגע לי.

פעם ניסיתי להסביר: דווקא מפני שהם מדברים כל־כך הרבה, דווקא מפני שכותבים ונואמים, ואפילו אם ראש־הממשלה מתכוון למה שהוא אומר — דווקא משום כך הם אף פעם לא יגיעו למעשים. שום דבר לא יצא מזה. וגמרנו.

משום שהם בטוחים שכן, אני בטוח שלא. עזבתי את העתונים, עזבתי את הראדיו. אין למה להקשיב. כשאני שב מהמשרד אני חופר בגינה שלנו הנוחה, לחדש אותה. בחזה חשוף, במכנסיים קצרים, בסנדלים, לאור השמש החמה של אחר־הצהריים בחודש מאי. לא־פעם מביטה בי סימקה העליוזה מעבר לגדר. תמיד אהבה להביט בי כשהייתי עובד, אבל עכשיו היא עומדת לספר לי חדשות. אני מחייך כמו פלמחניק־לא־איכפתניק. סימקה סימקה, אם באמת את מבוהלת מרוב חדשות, עוד יש מי שיעודד אותך. רק חכי בסבלנות, סימקה. ואל תכרסמי את צפרנייך שמתחת ללכה, סימקה.

התחלתי מרגיש יותר טוב. בערבים היפים של מאי, בלי עתונים ובלי ראדיו ובלי ביקורי שכנים, מצאתי לי מחדש זמן שלי. אני משפץ להנאתי מה שהונחנו במשך השנים. אצלנו תיקנתי את כל הרהיטים הרעועים, את כל כלי החשמל, את הצינור המטפטף בבית הכסא, וגם אצל סימקה עשיתי כמה תיקונים. יש לי תכנית לחופשה השנתית בקיץ — לערוך בדק־בית בידי עצמי ואפילו לצבוע ולסייד. הבית הקטן שלנו, בית רגיל בשכונה חדשה, התחיל מתבלה ונסדק אחר שנים אחדות. בינתיים אני עורך סדר במגרות, מחסל מזכרות ישנות שאין איש מעוניין בהן, מסדר ספרים במדפים ומתכנן מדפים חדשים לחדרי הילדים, כי ל"בר־מצווה" של חיים בכורנו קיבלנו ספרים רבים. אבל על אותו מאורע — הבר־מצווה שהיה אצלנו — אינני אומר להרבות דברים.

שר'קה — כל השנים דיברה על חצר נאה, על בית מסודר וערבים משפחתיים נעימים. עכשיו לא איכפת לה. ראשית כל היא קוראת עתון בוקר. הדירה מוזנחת עד שאני חוזר, כי היא קוראת עתון-צהריים. כל הערב יושבת ליד הראדיו ומעשנת. ארוחת-ערב מכין אני, עורך את השולחן, מדיח את הכלים ושורק לי. התחלתי שורק בשעת העבודה. ואני אוסף לי לרגעים את גוריית הקטנה ומצטנף אתה על הספה, ומדגדג אותה, וצוחק יותר ממנה. זרועותיה כבר שמנמנות ונעימות למגע לחיי. וחיים שותק בחדרו. אחרי הבר-מצווה נעשה קודר יותר; הוא מצמיח לו שפם דק, ודומגי שהוא מסתגר מפני. גם זו לטובה, כל אחד לחוד.

בעבודה בגינה ובכלי הנגרות ובמטבח אני באמת מרגיש הרבה יותר טוב. לא יאומן, בלילה אני רוצה שוב את שר'קה שלי. חבל, שפתיה מעושנות עכשיו מרוב סיגריות. איך מעולם לא שיערתי כוחה של גינה. יכול היה השנה להיות לנו קיץ נפלא, אבל השגעון הכללי הזה — עד כדי כך שאפילו סימקה כשאני בא להתאוורר אצלה היא עצבנית ומהירה וצפרניה חדות על כתפי העירומות.

אינני מצפה לכלום ואינני מאמין שמשוהו עוד יהיה. כאשר מגייסים בסביבה בחורים ואפילו פלמחניקים לשעבר — אני צוחק בלבי. טוב שלא מגייסים אותי. שיעשו אותם צחוק ולא אותי. כשאתה לא מצפה עוד, יש בידך להגיע לידי סיכום. אתה יודע מה יש לך. סוף-סוף, הבית והילדים ושר'קה והשכנה — זה בכל זאת יש לי. ואני מרגיש צעיר. במקלחת אחרי הגינה נעשיתי דק יותר ושזוף. בגילי — הן, עוד הכל בסדר גם עם שר'קה גם עם סימקה. אני מצפצף לי בשפתי על שמועות הראדיו. אני שר לי בקול מלא שירי פלמ"ח.

"אבי תן לשמוע!" צווחה שר'קה מהמבואה דרך המסדרון עד המטבח. מהדורת חדשות מיוחדת לשעה עשר. הילדים כבר ישנים ואני גמרתי הכל. ריח גשב בחלון הפתוח, ריח האדמה חפרתי. יצאתי החוצה, תריסיה של סימקה היו מוגפים וחשוכים. איך ידעה שאינני צריך להתאוורר. סימקה בכלל איננה מתאימה לי למצב-הרוח החדש. רוצים דבר יסודי, פשוט יותר. נשמתי אור קריר. מאי עדיין קצת אביב, אביב כזה מאוחר. צריך להוציא את שר'קה החוצה כי עשבי הבר לאורך הגדר גותנים ריח של טל. בואי שר'קה, את הרי לא ידעת וגם אני לא ידעתי למה זה היה ככה. ולמה חדלתי ולא חפרתי באדמה, והלוא אוהב אני לחפור באדמה הזאת האדומה, אדמה שהיתה פרדסים ונעשתה שכונה, אוהב לעבוד בידים ולהיות קל ולחייך מבפנים כי כבר לא איכפת כל-כך, ובגוף שנתחדש לשוב ולרצות בנשים.

באתי לקחת אותה. ראשה היה כפוף כבד לפני הראדיו בהול המעושן. כיביתי את האור. לא זעה, מה איכפת לה אני. השתקתי את הראדיו. סילקה זרועי ביד קרה. "אגואיסט!" גשפה עלי עשן. "לא מעניין אותך כלום! אבל זה ראש-הממשלה..."

באור המועט של החלון הפתוח היו פניה עצובות ושקועות בהגות אפלה. רחמי גאו בי. אחזתי בה. היא לא יודעת איזה כוח חדש יש בי. בלי דברים פרמתי את חלוקה. היא לא התנגדה, כאילו לא איכפת לה. בתוך הסלון המהודר של שר'קה, על ספת האורחים היפה על-יד הראדיו שהושתק, הדלקתי אותה. לאט לאט, כמו עפר הגינה הסביל העונה לדבר בעתו, התחילה מתעוררת. סוף סוף נענתה. פתאום בערה כמו נערה פלמחית. נפלא שר'קה! לא עזבתי אותה. אביב בחוף והיא עוד לא זקנה.

אחר-כך עמדנו בחלון בריח האדמה החפורה וריח הטל, בחשיכה. הרגשתי רענן כל-כך. גופה הכבד והמלא מדי היה טוב לי בחשכה. ושמחתי לקראת הלילה שיבוא. היא שתקה בסמוך בנשימות עמוקות. אם הפעם לא דיברה דברים — אולי התחילה להבין. עודה שותקת, יושבת והלבינה על הספה. ישבתי אצלה, עירום. זה היה סוף סוף כמו שיחה אבל בשתיקה. חשים שרוצים לשבת כך.

וזה הכל. בדיוק אז באו מהרחוב השומם בשערים סגורים ותריסים מוגפים, קריאות שקטות ותכופות: "אברהם גורפינקל!" "אברהם גורפינקל!"

שר'קה גרעדה. אני צחקתי. הרי שיניתי שמי לאבי גור וזה צועק "אברהם גורפינקל!" "רואים שחושך אצלנו, אז שיסתלקו!" לחשתי לשר'קה. ושר'קה לא קלטה, פניה האפילו יותר באותה הגות חדשה שלה. הפעמון שלנו נתן את צלצול הגונג העדין, זה הצלצול שהיה משמח את שר'קה, כי "כך רצתה תמיד", אמרה. איך נאנחה כמו אידישע-מאמע כשניגשה בחושך, להתעטף בחלוק על גופה שנתעורר לחיות. אור לא העלתה. במבוא, באור המועט של פנס-הרחוב, צץ איזה איש אורחי, שקיצר והלך לו. חיכיתי קצר-רוח. חיכיתי לה עירום ושׁווף ורזה ושורק בשפתי כמו נער. העלתה אור בבית הכסא ועמדה שם בדלת פתוחה, שותקת. זה היה מזור במקצת. ניגשתי כמו שהייתי.

"בשבילך אבי", יצא משפתייה באותו צפצוף מייבב. היא החזיקה פיסת נייר.

מה פתאום בשבילי!

לא, אותי עזבו!

אל תעשו לי טעות עוד פעם!

"שוב אתם הולכים." אתם' אמרה. לא יבבה עוד.

"זו טעות, שר'קה, בין כך לא יהיה כלום, אפילו שמגיסיים גיוס כללי... " רציתי הפעם להסביר לה את כל המצב, והיא:

"כולם הולכים בשכונה" אמרה בשקט בלי צער ובלי גאווה שגם אני. אמרה!

איך כל השנים האלה כשבאו צווי קריאה לכל השכנים, לצעירים יותר ולצעירים פחות, ובשבילי לא בא שום צו — שר'קה לא היה איכפת לה בכלל. עכשיו אחזתי בכתפה: "נראה בבוקר. עד אז בואי למיטה".

"כתוב בצו שלך שצריך... למהר. כולם כבר הלכו". עמדה, זה הכל.

"את רוצה מהר להפטר ממני", צחקתי. זה הצחיק אותי.

לא נעלבה. לא הרגישה. ישבה כאילו מרוב עייפות, כבדה, מלאה מחשבות משלה. עד שקמה להכין לי מזוודה.

"לא הרבה", אמרתי "בין כך מחר-מחרתיים אשוב".

לבשתי את חליפת המשרד שפשטתי בשובי היום, נעלתי בעלי-עיר קלות. שר'קה מלמלה "קריר בחוץ" והתעטפה במעיל-הבית. הצצתי לחדר הילדים. וזה הכל. בחוץ היה לילה של סוף מאי. חלקת הגינה השחירה מטל, וריח, כמו גשם ראשון, הזכיר נעורים בגליל. נשקתי לשפתייה המעושנות. אחזתי ונשקתי חזק. דיברתי רמות איך אחזור בצהריים רעב כפלמחניק. שתכניי ארוחה גדולה, שר'קה! קולי נשמע ותריס נפתח בבית הסמוך. "מה קרה? מה... אבי?" הבקיעה האלמנה שלנו מן האפלולית. הכרתי את כתונת הלילה המשונצת שלה, זו מצבע-הפנינים הפתוחה על החזה לעומק גיא-האהבה. "להתראות מחר" צחקתי לה. שרה עמדה בשער וסימקה נשקפה בחלון ואני הלכתי לי במורד הרחוב.

בתחנה הכרתי אחדים עם מזוודות וחבילות. בשעה כזו מוטב להצטרף, לא להתחיל בשאלות, לא להתלהב ולא להיות לצחוק. האוטובוס בא מלא, אבל הרחובות היו מוגפים בשעה זו והבתים רובם אפלים. ברושים בחצרות עמדו בנענועים דוממים וראשיהם שמעל פנסי הרחוב, בגובה האפל הפתוח, הזכירו מאליהם טחנות-רוח יפות מהילדות. זה מעניין, הילד שהייתי פעם היה מדמיין לו הרבה טחנות-רוח כמו בציורים של הולנד — טחנות חרוטיות וגבוהות מתנוססים על כרי-דשא ונחלים, והעיקר שם מכוסה ומגצץ מרחוק באופק-הים הרמוז מבין כנפי-טחנה: סירות

פורשות-מפרש מפליגות ברוח נוחה למגמה לא-ידועה. אם לא ראיתי ארץ כזו מעודי, איך זה שאני מתגעגע על מה שלא ידעתי ?

לאורך הכביש המתינו בחורים. בלבי צחקתי צחוק גדול. זהו הגיוס הכללי! בלילה, במהירות, ביעילות. כמה ציפינו לרגע כזה, וכשבא סוף סוף, אינך יודע מה לומר. וכן, אולי זו שוב איזו טעות ?

לא יאומן, לפני צריפין חנתה שיירה אמיתית, מכונסת חשוכה לצדי הכביש בצל איקליפטים, ממתנת. ניסיתי לספור משאיות-צבא, גורריות-תחנים, מכוניות-פיקוד, אלהוט — והתבלבלתי. "תראו שיירה!" יצא קולי. איש לא שם לב והחלטתי, אם משחקים גם אני משחק; אני שותק ועושה מה שאומרים לי, לא נותן עצות, לא משתוקק לפגוש ידידים. ולא יצחקו עלי עוד.

ש"ג בשער כיוון אותנו בתנועת-יד לסככה שהפכה משרד רישום. בלי דברים רבים רשמו אותי. הלכתי למקום ששלחו אותי. פקיד עייף באשנב לקח את צו הקריאה שלי וזימום: "חכה, ידברו אתך". חיכיתי עומד, כי לא היה על מה לשבת. היה אחר חצות ועוד באו המונים. באו מרעננה ובאו מהרצליה וממגדיאל, באו מאפקה המשעממת שבעתיים; באו מהקיבוצים כל החברה, באו מהמושבים הגדולים והקטנים. בכביש-המחנה המואפל התגודדו בחיוכים מתוחים. מרוב הדיבורים והטרניזיסטורים אתה נזכר בשר'קה וסימקה. אבל צחקתי עם אנשים זרים לי. התחלתי להיכנס למשחק. מי מקיף אותי בלילה כאן? אם ישכחו עלי ככלל השנים, אזכיר להם את נוכחותי, אם כי — אולי זו טעות ...

"סרן אברהם גורפינקל! בבקשה, תיכנס הנה!"

היה במשרד סרן צעיר מאד, שפמו הלבנבן כמעט לא צימח, והוא דיבר קצרות וחדות כאילו הכל ברור לי ממילא. באותו נוסח דיברנו בפלמ"ח אבל גם חייכנו; והסרן שלי לא חיך אלא נתן לי תיק של מפות וניירות והצביע כלאחר יד על מפת קיר, ושאל אם הכל ברור. זה היה ברור עד לצחוק. הוא אמר לי לחזור לפניו על הפקודה:

הקשב, הערכת מצב: כשיחדרו למרחב סיני והראשים יפרצו לעומק, יהיו הקווים ארוכים וחשופים (הסגנון הצבאי מצא חן בעיני וגלגלתי בו במומחיות); אז יהיה מי שהיה מ"פ ותיק בפלמ"ח, בפיקוד על צומת של שבילים המסומנים כאן במפה בעיגול, הנה ממש על הגבול (כלאהר יד הורית על מפת-הקיר). בפיקודי חוליית מודיעין וקשר חוליית לוחמים. תפקידנו להבטיח את הצומת הקטן, שאין איש מסכן אותו, ולהחיש סיוע במודיעין, באוריינטאציה ובקשר ליחידות דרג ב' היוורדות לאורך הקווים החשופים. זה הכל, האם יש לי שאלות ?

היו לי הרבה שאלות אבל לא שאלתי. בקיצור נמרץ גמר השפמפם. בו במקום בא קצין מודיעין, דיבר מעלי באותו נוסח, מסר לי תיק שני ושאל אם יש לי שאלות. עוד זה מדבר, נזדקר רב-סמל והפקדני על שתי בריות: אורח ממגדיאל עם תיק משלו (למודיעין ולקשר גם יחד, הבהיר הרב-סמל) ובחור ותיק מרעננה בתור כוח לוחם ומבטיח. לא היו לי שאלות. מיד גם נשלחנו לאפסנאות. נכנסתי למדים חדשים ואת החליפה תחבתי למוזודה של שר'קה. בתור מפקד הפקדתי תיק אחד בידי רעננה וכך היה תיק לאיש מאתנו. אבל מגע התת-מקלע נעם לידי. לפתי אותו לפיתה איתנה אל המותן וחשתי דם זורם בעורקי. דרכתי ושחררתי והבריח צילצל כמו פעמוני זכרונות. התאפקתי מלהתרגש כמו נערה. צחקתי. בנשק ביד הוליכנו למאסף השיירה. עבר סגן צעיר:

"סרן גורפינקל?" — "אני!" — "האם הכל ברור, בקרוב נוז, השעה קרובה לאפס."

המושג שעת-אפס מצא חן בעיני. כשישבנו בקומנדקר לאור איילת-השחר הרהרתי ב"שעה" שהיא "אפס". הרהרתי בזה כשקמה בשיירה תנועה עצומה, כמו זרם חשמל מכה ממכונית למכונית,

גם כשהרתיעו קרונות וניתרו כמו קפיץ, אמרתי לי: זה האפס, לא-כלום עכשיו, מתחילים כאילו זמן חדש.

רוח קרה בפנים. ניכר שהשחר קרב. ראיתי את שני אנשי מביטים בי. הבטתי בהם. ומה כל הראשים הכהים בכובעים או בפרע, הזקורים מעל המכוניות נכחם לתוך האפלולית שהיא תעלומה, שותקים. מין שתיקת קרביים, שגם בשעה שמדברים, כאילו מדברים מבלי להפר את השתיקה שבקרביים. אני זוכר שתיקה כזאת בפעולות הפלמ"ח.

נוסעים בקצב שווה, בכבישים ריקים, בין פרדסים אפלים ושדות מבהירים— הרחק מהבתים ומהמשרדים, הרחק מהשכונות והשכנים והילדים והנשים— אל גופים הזוכרים שעות-אפס כאילו עמד הכל באפס ומאו לא זו. רק שאז היינו צעירים ויפים יותר. אתנו יש גם צעירים ויפים. ואתנו פלמחניקים ותיקים. הו ארץ, זה מתחיל יפה יותר משציפינו. לא יודעים מה לחשוב. לא חשבתי. ראיתי. שיירה הולכת אפופת תעלומה ועמוד השחר קם.

השמש זרחה עלינו בחניה. חניות כאלו אני אוהב. מרוב עייפות צחקתי. אילו סימקה רואה אותי דולה ריבה מקופסה בפכסם יבש— היתה מפיקה ממני לקח רב לגבי דורנו בכלל; ושר'קה היתה מרחמת עלינו בקול דק וממציאה איזה סכין או לפחות כפית. לפי כל הסימנים כאן פאתי הנגב. בלי צחוק!— אמרתי בלבי בהחלטה גמורה לשתוק ולהיות כמו כולם— זה כנראה בכל-זאת המסע הכללי...

המשטר היה ברזל. נוסעים וחונים לפי שעות. פעם שכחתי ואמרתי: "ויסעו ויחגו", וטוב שלא שמו לב אלי. בגילי פאתוס זה כבר לא כל-כך נורא. כי אנחנו יוצאים להרים— שרתי בלבי בניגון ישן משלי— לגבולות הדולקים, לנגב הזה, בשיירה ארוכה, שיירת מכוניות כבודות עמוסות בחורים צוחקים, שרים, שזופים... בעצם, אין פה צוחקים ואין שרים. שותקים שתיקת-קרביים. אין דבר. אם רציתי לשיר מלוא קולי, הסתפקתי בשריקת שפתיים. עד שהחול סתם את שפתי. בלבי שרתי דברים. כי יש מחויב-המציאות והוא בא סוף-סוף אפילו אם לא מאמינים. הנה בא הגיוס לשיירות, למרחבים, לדרכים, אותבים אנחנו את הארץ הזאת, זאת האמת! ורוצים לנסוע בה ולפעול ולצאת ולאגוף בתנועת-מלקחיים גדולה את לב הארץ שבתווד, כמו בין זרועות חומדות את הארץ הצעירה-תמיד, היפה כמו נערה פלמחית, כשהיתה פלמחית. אהבנו אותן, את הארץ, את השיירות, את הבנות...

אמת, מצב-הרוח היה מצויין אבל עדיין חשדתי במשהו. יחזרו או יעשו איזה טריק של תמרון. כשפגענו במקום והמכוניות הוחנו בתבנית חי"ת רחבה במישור האבק, ראינו שחונים ממש ברצינות. בהעלם אחד פרשו רשתות הסוואה ועמדו לאכול. עמדו כפשוטו. אכלתי מלוא פי בידים מהירות. בין כה וכה התפורו בשטחים. אספתי את אנשי אלי והרשינו לעצמנו תנומה קצרה תחת אחד השיחים.

וכך התחילה החניה הגדולה. הוצאתי את המזוודה של שר'קה ועשיתי לי בית קטן במגבת פרושה על שיח לצל, ובחליפת המשרד לרפד תחת הראש. רעננה ומגדיאל ראו ועשו כמוני. אוהב אני אירת מסע, לישון לילה מחוץ לאוהל-הסיירים, בבגדים, לבדי, לבדי מול הנוף תחת הכוכבים; ושחר עולה והמשימה עוד לפנינו, ללכת בצעד חזק השוקע באבק החם, בתת-מקלע, עם החברים שבאו, כל החברים שבאו בגיוס הכללי. ככל שהבחורים הלכו והתעצבנו, הלכתי והתאוששתי. החברה הצעירים והיפים היו מתגודדים כעכברים מסוממים אצל המכוניות והתותחים והאלחוט, מקשיבים לקול-ישראל ומתפוצצים, מקללים את הכל ובייחוד את ראש-הממשלה, יושבים וקופצים כאילו מתחת בוער להם ומדברים בלי סוף ומדברים,— ואני הייתי יושב תחתי בצל השיח, אחוז פליאה. כשהייתי רואה את הבחורים בוקן ובלוי זקן מדלגים על הגבעות שהן הגבול, ועולים

לתצפית וקופאים שם בנטייה קדימה כניתרים לרוץ, הייתי יודע את הדבר מלבי: ארץ שמתגלים לה מרחקים חדשים אוהבים אותה יותר. ובשביל זה בעצם עושים גיוס כללי, חושפים מרחקים של ארץ. הנה לעיני ממש נפתח האופק כגילוי לב...

מיום ליום גברה בי האמונה. כי ככל שממתינים יותר — זה יותר באמת. עד כדי כך שהתחלתי אפילו — להפתעי הגדולה — זוכר פסוקים יפים שנשכחו מימי בית-הספר, פסוקים על המדבר וארץ לא זרועה ודור המדבר ומתי מדבר. זה בא לי מעצמו. להתווכח בעניינים עדיין פחדתי אך לא חסר לי כלום. רק קצת חסרה לי שר'קה, וגם סימקה.

אהבתי את המקום. "נוה-מדבר שלנו" קראתי למקום, — נוה-מדבר חדש בלי שבעים התמרים. השבנו: הנייה עראית; ונמשכה הישיבה, בחברות טובה עם רעננה ומגדיאל, בתחומי אוהל-הסיירים הקטן שניתן לשלשנו ואיכסנו בו רק נשק קשר ומודיעין; בשיגרה נעימה של ארוחות והמתנות תחת הבוהק הנורא של קיץ חדש, או בחשיכה גמורה, מדברית, כשהמחנה המאופל מלא דמויות מתנוודדות ואשי-סיגרייות וקולות מהוסים, מתוחים בהרגשת הדברים שעומדים להתרחש באמת. עדיין לא הסכמתי לשקוע בחדשות המתחדשות ממהדורה למהדורה, כי למה לקלקל בידיים מה שבא יפה כל-כך?

דוגמה אישית הייתי לאנשי וכך נבדלנו, אנו הוותיקים, בפיתנו תחת השיחים, מצטופפים בצל ורואים עולמנו בחיינו. לא פעם נצטרף אלינו איזה בוחר בזקן נחמד או בלי זקן, ישב רגע, הקשיב, וקפץ כאילו מלאה הארץ נמלים. באותם הימים גם שמענו מה נשמע במגדיאל, כל מה שעושים בחצרות ובבתים בימים ובלילות. בעצם, ככה בדיוק אצלנו בשכונה. מילא, אדם ממגדיאל אוהב את מגדיאל ומספר במגדיאל. בין כה לכה גם נודעה לנו הפוליטיקה המקומית של רעננה: בי בוחר במי שנבחר לאיזה ועד. "הכל כאשר לכל", אמר רעננה בסיגנון משלו. טוב ויפה. המדבר והדממה, הגיוס הכללי והמרחקים, פותחים כנראה פרספקטיבה לסקירה רחבה. משום כך יצאו לאור גם מעשי השכונה שלנו הבנויה בתים סמוכים כל-כך. סוף סוף — למה לא?

שחר צונן אחד נייערו אותנו מחלום מתוק. ניבטנו אל כוכבים אחרונים. אי-משם נפל עלינו הסגן שלנו, וככל שהיה צעיר לא הסתיר כמה היה נרגש וידיו רעדו, ומיהר מבלי להשגיח אם מקשיבים בכלל:

"מתחילים!" צעק בלחשיה, "עכשו-עכשו מתחילים! להתארגן מהר! מי לא מבין?"

אפשר לסמוך על הפלמ"ח: הגשק והתיקים ומכשיר-הקשר והמוזודות ואנחנו — ועל הקומנדקר. מרחוק התגלגלו הדים אפלים.

האבק לא נראה באפלולית אבל נשמנו אותו במין צמאון. במין שמחה. בקדחתנות שקטה. המכוניות שעקרו הזכירו לי איזו שייכות רחוקה, ואולי לא שייכות אלא דמיון פורח למתי המדבר המתעוררים של ביאליק, שהיינו מדקלמים במסיבות חנוכה. הנפילים נערכו לשיירה והאבק ספג את גרמיהם הגדולים. בינתיים היה בוקר. וכשהיה בוקר עבר נוה-המדבר להיסטוריה. והקומנדקר חרק בחול. שכחתי שוב ואמרתי: "ויסעו ויחנו", ולא שמעו אותי. כי הילכו באבק בין החברה שמועות גדולות. שמועות הדביקו שמועות. עכשו! אמרתי, עכשו! להקשיב! מודיעים הודעה רשמית (הפסקתי לנשום); כוחותינו הדפו את הפולשים, חדרו עמוק לגבולות האויב. נשמתי מלוא החזה. ראיתי בלבי קווים ארוכים, חשופים, דרוסים שיירות, ובחורים קמים לשמור בצמתים. נסענו בקו הארוך. זוהי בעצם שעת האפס. הנה לנו שוב שעה שהיא אפס, אמרתי בקול ואיש לא השגיח. שעה נבדלת ועגולה ומוחשת לשמע-אוזן בהדים מתפוצצים ועונים ומבשרים.

נעצרו בתוך האבק. לפקודה קצרה קפצנו עם נשקנו והתיקים. אותו סגן חביב טילטל אחרינו מיכל וארגו. "תהיו מוכנים", סיגן מתוך האבק "מי לא מבין?"

מוכנים! ראש השיירה היה רחוק ועטוף שיבה וזנבה כישכש אצלנו באבק. בכל המכוניות הפשילו את היריעות וראשים ביצבצו נטויים במין קשב עמוק. הבטנו עד שנעלמו בגבעות השחומות ורק עמוד האבק סימן את הקו הארוך החשוב המופקד בידינו. נשארנו עומדים על סימני המכוניות שעברו. למעשה לא גילינו שום צומת ברור. בקושי או בדמיון נראו שבילים מחוקים באים מאישהו והולכים לאישהו, מוקפים מדבר בצבעי עור-האדם. אבל הכל היה ברור. הכל כתוב בפקודת המיבצע. בקרוב יעבור פטרול ראשון שלנו; ועוד מעט נפתח את הקשר ואנחנו בתוך העניין, קשורים. כשהאבק שוקע עלינו שבה הדממה כשהיתה, אבל מרחוק נשמעו הדים מתגלגלים כשאגת לביא במדבר.

נשיפה חדה עטה בצמאון נורא שהקפיץ אותנו שוב על רגלינו. להקת אוירונים שלנו שאפה מערבה. רגע היה דבר לענות בו והשקפנו אחריהם. ופתאום צעקתי אל האוירונים. אנשי השתוממו עלי אבל מה איכפת לי. צעקתי מתוך צחוק נורא הקרוב לבכי, צחוק של פלמחניק שהתחיל מזדקן בלי-מישים. בדממה שנפלה כפיסות נייר אחר הקריעה, אמרתי בקול ללא-שום-איש: "זה הפעם בודדאי באמת. איך להבין את זה — הנה ככה זה כשבא הבאמת. סוף סוף בכל זאת פעם באמת!"

רעננה ומגדיאל, היו להם הרהורים משלהם. מגדיאל נטל ובדק את מכשיר-הקשר ונוהר וסוכך עליו בתיק המודיעין; ורעננה משך והריץ את בריח המקלעון והציבו הכן על גב תלולית, עטוף מפני האבק בשקיק נייר-אריזה שהיה צרור לו במזוודתו. בינתיים ישבנו יחד ואבטחנו את הצומת. אחר-כך התחיל להיות חם. שתינו מים. אחר-כך פתח מגדיאל את המכשיר. שמענו ב"קול ישראל" שידור לאומה. למה התחיל להיות עצוב לי. המדבר הפיק נהמת אריות ונשיפת פתנים, ונשרים חלפו באוויר המרוקע. ככה זה: תמיד כשבאים הדברים שמקווים — זה בכל-זאת עצוב משום-מה. נטלתי עצמי תחת השיחים כישמעאל דודנו בזמנו. אמרתי להצטמצם כאן ולא לחשב חשבונות. לא לחשוב ולא לשקוע בעצבות. כששכבתי בצל הזעום באויר החם ניסיתי לראות שיירות דרג ב' יורדות בקווים הארוכים אלינו. יעברו וינפנפו לנו ידיים מאובקות, הולכים לתוך ההדים. וניסיתי בכלל לא להרהר. רק להיות פה כמו שהנני, ודי.

איך אפשר לא להרהר? מאליהן קפצו מחשבות אחרות. על נוריתי היפהפיה ועל שר'קה. נוגי-נוני נתמצמצו שפתי כלקראת לחי תפוחה. ושר'קה — בכל זאת! צריך לקנות לה איזו מתנה לאיזה יום הולדת, אבל עם שר'קה אסור כבר לדבר על ימי-הולדת. החלטתי לכתוב לה מכאן מכתב געגועים, כולל ד"ש חם לסימקה. איך באה אז סימקה ועזרה לשר'קה בהכנות לבר-מצווה של חיים שלנו, כאילו היא מין דודה. וחיים היה רציני מאוד, כמעט קודר, ושיגן את הפרק שלו בניגון בכייני. אבל הוא התעקש שנעלה לתורה בבית-כנסת. למה הייתי נרגש כל-כך עד שבעלותי שכחתי על הבימה את הברכה שלמדתי בעל-פה. לי לא היה בר-מצווה. חיים הביט בי והגבאי לחש ועזר לי. זה היה משונה יותר מגיוס כללי. למה הצטערתי שם כל-כך באמצע העליה לתורה? ולמה עכשיו עצוב עד כאב-לב? מה חסר לנו בשכונה החדשה ובמגדיאל וברעננה ובכל הארץ, שאנחנו רוצים ומצפים לו מיום ליום? אם בא גיוס כללי — למה לא מרגישים שאותו הדבר שלשמו כדאי היה לצפות כל השנים, בא סוף סוף וניתן בממש? למה, — אמרתי בליבי ברצינות מדאיגה, אמרתי כאן במדבר העתיק, בעצם הגיוס הכללי הזה שהיה מיוחל זה ימים רבים — למה רוצים מה שבאמת אין לדעת היכן הוא? אם ככה, אמרתי, למה אין לנו בארץ טחנות-רוח?